

НАВЧАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ДИСКУРС З КУРСУ «ЕТИКА»: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У ситуації глобальних викликів сучасності, переходу до інформаційного, постіндустріального суспільства посилюється значення гуманітарної освіти, зростає значення етичної раціональності у всіх сферах життєдіяльності. Мораль як засіб запобігання соціальним та культурно-духовним патологіям стає необхідним механізмом, що забезпечує життєздатність суспільства ризику. Про становлення таких тенденцій у європейському освітньому просторі засвідчує так званий «етичний поворот» — етика визнається як *philosophia prima*, з'являються нові навчальні дисципліни, зокрема, екологічна етика, етика бізнесу, етика менеджменту тощо, виникає нова професія етика-експерта, а при європейських університетах, університетах США створюються центри прикладної етики, комітети з етики. На превеликий жаль, зазначені пріоритети належним чином не усвідомлюються українською владою, а проголошувані гасла щодо реформи освіти, її гуманітаризації обертаються на власну протилежність — домінування технократичного підходу, зокрема, звуження гуманітарної складової національної освіти, ігнорування морально-етичних аспектів професійної діяльності.

Впровадження за вибором університету навчальної дисципліни «Етика», яка викладається для студентів усіх факультетів КНЕУ, є ознакою усвідомлення важливості гуманітарної складової економічної освіти, відкриває перспективи підвищення наукової компоненти змісту знань, зокрема, теоретичної та прикладної етики, використання в навчально-педагогічному дискурсі сучасних інноваційних технологій.

Концептуальними засадами, що визначили логіку, структуру, зміст курсу «Етика», є методологія «онтологічної антропології», завдяки якій забезпечується поєднання антропологічної та онтологічної перспективи, дескриптивної та прикладної етики, а у

структурному відношенні — виокремлення двох внутрішньо поєднаних модулів, присвячених висвітленню проблематики філософсько-теоретичної, універсалістської етики та прикладної, професійної етики.

У навчально-педагогічному дискурсі використовуються методики, що випрацювані на основі авторської комунікативно-креативної педагогіки, яка ґрунтується на ідеях партнерства, співтворчості, інтерсуб'єктивного діалогу. Індивідуалізація навчання здійснюється через врахування евристичних можливостей різних моделей розуміння (рефлексивної, ціннісно-емпатичної, ігрової) та урізноманітнення форм проведення семінарських занять, самостійної роботи студентів (опрацювання першоджерел, письмові комплексні самостійні роботи (ПКСР), реферати, автореферати, творчі есе, рольова гра (гра-змагання, прес-конференція, імітаційна гра, моделююча гра, студентський брифінг тощо), етична експертиза проблемних та конфліктних ситуацій, комп'ютерні та відеопрезентації, підсумкова науково-практична конференція «Діалог культур: етикет і комунікація»).

Забезпечення участі студентів у здійсненні наукових та науково-прикладних досліджень як складової навчально-педагогічного дискурсу з курсу «Етика» відбувається на основі виконання творчих завдань, аналізу текстів-першоджерел, письмових комплексних самостійних робіт (ПКСР), етичної експертизи проблемних, конфліктних ситуацій, а завершальною ланкою є проведення підсумкової студентської науково-практичної конференції.

Нові пріоритети у контексті статусу університету як науково-дослідницького центру, зміщення акцентів на науково-дослідницьку роботу потребують створення відповідних умов. У зв'язку із великим обсягом самостійної роботи студентів, ПМК як формою підсумкового контролю є необхідним включення в структуру педагогічного навантаження самостійної роботи студентів. Також важливим є створення нового покоління посібників для самостійної роботи, електронної бібліотеки із відповідними текстами першоджерел.

Морально-етична проблематика курсу викликає відповідний резонанс у студентській аудиторії, а в перспективі є важливим впровадження спецкурсів з «прикладної етики» («етика менеджменту», «етика бізнесу», «юридична етика» тощо), створення Центру прикладної етики.